

HINNAT ESILLE SELKEÄSTI

Myyntihinta on kerrottava aina, kun vähittäismyyjä markkinoi yksilöityä tavaraa tai palvelua. Yksilöidyn tuotteen hinta on kerrottava myös valmistajan/ maahantuojan ja vähittäismyyjän yhteismainonnassa. Yksilöidystä tuotteesta on kyse silloin, kun markkinoinnissa esitellään sanallisesti tai kuvallisesti joku nimenomainen tavara tai palvelu. Tavaroista ilmoitetaan myös yksikköhinta.

Kaupankäynnissä selkeät hintatiedot ovat sekä kuluttajien että yritysten etu. Ne edistävät kilpailua helpottamalla kuluttajien mahdollisuuksia vertailla hintoja.

Vastuu hintatiedoista on kauppialla ja mainostajalla

- Yritys vastaa siitä, että sen kuluttajille tarjoamien tuotteiden ja palvelujen hintatiedot ilmoitetaan säännösten mukaisesti
- Maahantuojan/valmistajan ja vähittäismyyjän yhteismainoksessa vastuu hintatietojen asianmukaisesta ilmoittamisesta on yhteinen.

Hinnan ja yksikköhinnan ilmoittamista koskevat periaatteet sisältyvät hintamerkintäasetukseen 1359/1999. Asetuksen taustalla on EU:n direktiivi kuluttajansuojasta kuluttajille tarjottavien tuotteiden hintojen ilmoittamisesta, 98/6/EY.

Hintamerkintäasetus koskee kaikkia kulutustavaroita ja -palveluja. Asetuksen säännöksiä pitää noudattaa kaikessa markkinoinnissa markkinointivälineestä riippumatta. Asuntojen hintojen ilmoittamisesta on omat säännöksensä.

Erityissäännösten lisäksi hintojen ilmoittamista koskevat kuluttajansuojalain yleiset markkinointisäännökset. Markkinoinnissa pitää kertoa kuluttajien taloudellisen turvallisuuden kannalta tärkeät tiedot. Hintatietojen täytyy pitää paikkansa. Esimerkiksi mainoksen kuva- ja hintatietojen tulee vastata toisiaan.

Hintatiedot eivät saa olla harhaanjohtavia. Esimerkiksi vaihtotarjouksen väli rahaa ei saa korostaa myyntihinnan kustannuksella.

Sekä myyntihinta että yksikköhinta pitää kertoa

Myyntihinta

Myyntihinta on se hinta, jonka asiakas tavarasta tai palvelusta maksaa. Se on kokonaishinta, joka sisältää kaikki verot ja maksut, kuten arvonlisäveron ja tuotteesta perittävät pantit.

Hintaa ei voi ilmoittaa osina niin, että asiakkaan pitää itse laskea yhteen lopullinen myyntihinta. Markkinatuomioistuimen päätöksen 2001:011 mukaan myyntihintana ei voi pitää kahdesta tai useammasta eri hinnan osatekijästä muodostuvaa laskutoimitusta. Sillä ei ole merkitystä, kuinka helppo tai vaikea asiakkaan laskettavaksi jäävä laskutoimitus on.

Poikkeusluvan hintamerkintäasetuksen säännöksistä voi saada vain palveluiden hinnan ilmoittamiseen. Kuluttajavirasto voi myöntää sen vain erityisyydestä.

Yksikköhinta

Yksikköhinta tarkoittaa kilo-, litra- metri-, neliometri- tai kuutiometrihintaa. Myös yksikköhintaan lasketaan mukaan arvonlisä- ja muut verot ja maksut, mutta ei tuotteesta perittäviä pantteja.

Yksikköhinta ilmoitetaan pääsääntöisesti painon tai vetoisuuden mukaan kiloina tai litroina. Se lasketaan pakkauksen nettosisällöstä. Pakkauskoolla ei ole merkitystä yksikköhinnan ilmoittamisessa. Yksikköhinta ilmoitetaan kaikissa pakkauksissa, joiden sisällön määrä ilmoitetaan paino-, tilavuus- tai pituusmittoina.

Yksikköhinnan ilmoittamista koskevat erityissäännöt:

- Jos elintarviketta myydään suola-, mauste-, sokeri- tai muussa liemessä, sen yksikköhinta lasketaan pakkauksessa ilmoitetun kiinteän elintarvikkeen painon perusteella.
- Pakkaamattoman ruokaleivän kilohinta lasketaan leipomon ilmoittaman keskipainon perusteella.
- Kappalehinta ilmoitetaan yksikköhinnaksi paperisista ruokaliinoista, vaipoista, siteistä ja tamponeista.
- Tiivistettyjen yleispuhdistusaineiden yksikköhinta ilmoitetaan laimennettua määrää kohti.

Yksikköhintaa ei tarvitse ilmoittaa, jos se on sama kuin myyntihinta. Poikkeuksia yksikköhinnan ilmoittamisvelvollisuuteen on vain muutama.

Elintarvikkeiden yksikköhintaa ei tarvitse ilmoittaa

- elintarvikkeiden valmispakkauksista, joiden sisältö on vähemmän kuin 50 grammaa tai 50 millilitraa
- valmisaterioista tai muista pakkauksista, jotka sisältävät eri elintarvikkeita, leivonnaisista, konditoriatuotteista, suklaamunista ja muista koristemakeisista
- nippuina myytävistä varhaisvihanneksista ja ruukkuvihanneksista.

Yksikköhintaa ei myöskään tarvitse ilmoittaa

- tavaroista, joiden kohdalla sillä ei ole merkitystä, esimerkiksi huonekaluista, autoista, koneista, laitteista yms. kappaletavaroista
- tavarapakkauksista, joissa ei vaadita painon, pituuden tai tilavuuden ilmoittamista
- valmispakkauksista, joiden sisällön määrä on vähemmän kuin 50 grammaa tai 50 millilitraa.

Hinnan pyöristäminen

Käteismaksut pyöristetään aina lähimpään viiteen senttiin. Myös pankki- tai muulla maksukortilla suoritettava maksu voidaan pyöristää lähimpään viiteen senttiin, Pyöristys on tehtävä aina vasta maksuvaiheessa eli loppusummaan.

Erilliset maksut

Kustannukset, joita peritään vain joiltakin asiakkailta, pitää ilmoittaa. Kuluttajilta ei voi vaatia sellaisia erillismaksuja, joista ei ole kerrottu.

Kaikilta perittävät maksut ja kustannukset pitää luonnollisesti sisällyttää tavarun tai palvelun myyntihintaan.

Hinnat esitettävä selkeästi

Myyntihinnat ja yksikköhinnat on ilmoitettava kaikessa markkinoinnissa, jota käytetään edistämään tuotteiden ja palveluiden myyntiä.

- mm. lehti-, TV- ja radio- ja internetmainoksissa
- kaikissa vähittäismyymyntipaikoissa, myös toreilla, halleissa, kioskeissa ja myymäläautoissa
- liikkeissä esitettävissä videomainoksissa ja kuulutuksissa
- näyteikkunoissa myyntiin tarkoitetuista tavaroista

Alennusmyynti ei ole poikkeustilanne, vaan hintamerkintöjä koskevia säännöksiä on noudatettava myös sen aikana.

Vähittäismyynnissä myynti- ja yksikköhinnat merkitään selkeästi

- itse tuotteeseen
- erillisenä merkintänä tuotteen kohdalle tai
- tuotteen välittömässä läheisyydessä olevaan taulukkoon, jos kaksi ensin mainittua vaihtoehtoa eivät ole mahdollisia.

Selkeys tarkoittaa sitä, että asiakas löytää helposti jokaisen tuotteen hinnan. Hintamerkinnän pitää olla riittävän suuri ja näkyvä. Erehtymisen vaaraa siitä, mikä hinta tarkoittaa mitään tuotetta, ei saa olla.

Jos hintatiedot merkitään hyllynreunaan, niiden pitää olla oikean tavaran kohdalla. Myynti- ja yksikköhintojen pitää erottua toisistaan. Jos hintatietojen yhteyteen laitetaan koodi- tai muita merkintöjä, hintatietojen pitää erottua niistä selvästi.

Irtotavarat ovat tuotteita, jotka myydään pakkaamattomina ja mitataan asiakkaan läsnä ollessa. Irtotavaroiden yksikköhinnat ilmoitetaan niin, että asiakas tietää ne ennen mittausta. Myyntihinta merkitään tuotteeseen mittauksen jälkeen. Asiakkaalla on oikeus tietää valitsemansa erän hinta ennen kassalle menoa ja maksamista.

Markkinoinnissa hintatiedot merkitään pääsääntöisesti tuotteen kuvaan tai sen välittömään läheisyyteen.

Hintatiedot pitää esittää niin, ettei kuluttajien tarvitse arvailla mikä hinta koskee mitään tuotetta eikä heille synny väärää käsitystä. Hintatietojen pitää olla niin selkeät, että ne ymmärtää jo pintapuolisella lukemisella ja kuulemisella.

Palveluista laaditaan maksuluettelo tai muu selvitys maksujen määräytymisperusteista. Jos palveluja tarjotaan niin paljon, etteivät kaikki hintatiedot mahdu luetteloon, riittää, että siihen merkitään tavallisimmat hintatiedot. Luettelossa pitää kuitenkin kertoa miten ja missä voi tutustua täydelliseen hinnastoon.

Hinnasto sijoitetaan liikkeessä sellaiseen paikkaan, että se on helppo havaita. Jos mahdollista, hinnaston pitäisi olla sellaisessa paikassa, että asiakkaat voivat tutustua siihen myös liikehuoneiston ulkopuolelta ilman, että heidän tarvitsee tulla sisään liikkeeseen.

Palveluhinnasto esitetään myös silloin, kun palveluja tarjotaan muualla kuin liikehuoneistossa.

Asetus kulutushyödykkeen hinnan ilmoittamisesta markkinoinnissa

Annettu Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 1999

Kauppa- ja teollisuusministeriön toimialaan kuuluvia asioita käsittelemään määrätyn ministerin esittelystä säädetään 20 päivänä tammikuuta 1978 annetun kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvun 6 §:n nojalla:

Yleiset säännökset

1 §

Tämä asetus koskee muiden kuluttajansuojalaissa (38/1978) tarkoitettujen kulutushyödykkeiden kuin asuntojen myyntihintojen ja yksikköhintojen ilmoittamista markkinoinnissa.

Asuntojen markkinoinnissa annettavista tiedoista säädetään erikseen.

2 §

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

a) *myyntihinnalla* tuotteen lopullista yksikköhintaa tai tuotteen tietyn määrän hintaa taikka palveluksesta perittävää hintaa, mukaan lukien arvonlisävero ja kaikki muut verot, sekä tuotteesta perityt pantit;

b) *yksikköhinnalla* tuotteen lopullista kilo-, litra-, metri-, neliometri- tai kuutiometrihintaa, mukaan lukien arvonlisävero ja kaikki muut verot, mutta ei tuotteesta perityjä pantteja;

c) *irtotavarana myytävillä tuotteilla* pakkaamattomina ja kuluttajan läsnä ollessa mitattavia tuotteita.

Tavaroiden hintamerkinnot

3 §

Tavaroista on ilmoitettava sekä niiden myyntihinta että yksikköhinta, jollei yksikköhinnasta tässä asetuksessa toisin säädetä. Yksikköhintaa ei tarvitse ilmoittaa, jos se on sama kuin myyntihinta.

Irtotavarana myytävillä tuotteilla on ennen mittausta ilmoitettava yksikköhinta. Myyntihinta on merkittävä tuotteeseen mittauksen jälkeen.

Hinnan ilmoittaminen

4 §

Kulutushyödykkeen myyntihinta ja yksikköhinta on markkinoinnissa ilmoitettava selkeällä ja yksiselitteisellä sekä kuluttajan kannalta helposti ymmärrettävällä ja havaittavalla tavalla.

Jos hyödykkeen myynnin yhteydessä peritään joitakin kuluttajilta erillisiä hyödykkeen hankintaan liittyviä kustannuksia, näistä kustannuksista on ilmoitettava selkeästi.

5 §

Kun vähittäiskauppias tai muu elinkeinonharjoittaja vähittäiskaupan tavoin toimiessaan taikka palvelualan elinkeinonharjoittaja mainoksin tai muulla vastaavalla tavalla markkinoi yksilöityä kulutushyödykettä kuluttajalle, hyödykkeen myyntihinta ja, jollei tässä asetuksessa toisin säädetä, yksikköhinta on samalla ilmoitettava.

6 §

Vähittäismyyntipaikassa ja sen näyteikkunassa olevat myytäväiksi tarkoitetut kulutustavarat on varustettava merkinnöillä myynti- ja yksikköhinnasta.

7 §

Velvollisuus ilmoittaa yksikköhinta ei koske elintarvikkeiden osalta:

1) valmispakkauksia, joiden sisällön määrä on vähemmän kuin 50 grammaa tai 50 millilitraa;

2) valmisaterioita eikä muita pakkauksia, jotka sisältävät eri elintarvikkeita;

3) leivonnaisia, konditoriatuotteita, suklaamunia ja muita koristemakeisia;

4) nippuina myytäviä varhaisvihanneksia ja ruukkuvihanneksia.

Muiden kuin elintarvikkeiden osalta velvollisuus ilmoittaa yksikköhinta ei koske:

1) yksittäiskappaleina myytäviä kulutustavaroita, joiden

sisältöä ei voida jakaa osiin niiden laatua tai ominaisuuksia muuttamatta sekä tavaroita, joiden osalta painon, pituuden tai tilavuuden ilmoittamista ei vaadita;

2) valmispakkauksia, joiden sisällön määrä on vähemmän kuin 50 grammaa tai 50 millilitraa.

8 §

Sen estämättä, mitä 2 §:ssä on säädetty, seuraavista tavaroista yksikköhintana ilmoitetaan hinta kappaleelta:

1) paperiset ruokaliinat;

2) vaipat, siteet ja tamponit

Tiivistetyistä yleispuhdistusaineista ilmoitetaan yksikköhinta laimennettua määrää kohti.

9 §

Yksikköhinta lasketaan pakkauksen nettosisällön perusteella. Jos kiinteää elintarviketta myydään suola-, mauste-, sokeri- tai muussa liemessä, yksikköhinta lasketaan pakkauksessa ilmoitetun kiinteän elintarvikkeen painon perusteella.

Pakkaamattoman ruokaleivän kilohinta lasketaan leipomon ilmoittaman keskipainon perusteella.

10 §

Myyntihinta ja yksikköhinta merkitään:

1) tavaraan tai sen päällykseen;

2) erillisenä tavarankohdalle; taikka

3) jos tavarankohde tai säilytystapa vähittäismyyntipaikassa estää 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen merkintöjen tekemisen, tavarankohde välittömään läheisyyteen sijoitettuun hintataulukkoon.

Edellä 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa on kiinnitettävä erityistä huomiota myyntihinnan ja yksikköhinnan merkitsemiseen niin selkeästi ja yksilöidysti, että ei ole vaaraa erehtyä tuotteesta tai pakkauksesta. Yksikköhinnan on erotuttava myyntihinnasta. Hintamerkinnot on sijoitettava siten ja niiden on oltava niin kookkaita, että ne ovat helposti kuluttajan havaittavissa.

Palvelusten hintamerkinnot

11 §

Kuluttajapalveluksia kuluttajalle tarjoavalla elinkeinonharjoittajalla on oltava maksuluettelo tai muu selvitys maksujen määräytymisperusteista. Se on asetettava paikkaan, jossa se on kuluttajan helposti havaittavissa, mahdollisuuksien mukaan myös liikehuoneiston ulkopuolelta.

Jos kaikkien maksujen tai niiden määräytymisperusteiden merkitseminen luetteloon ei ole mahdollista tarjottavien palvelusten suuren määrän tai muun vastaavan seikan vuoksi, riittää, että luetteloon merkitään tavallisimmat maksut tai niiden määräytymisperusteet. Kuluttajan saatavissa on tällöin kuitenkin oltava täydellinen luettelo maksuista tai niiden määräytymisperusteista, ja siitä on oltava ilmoitus esillä olevassa luettelossa.

Jos palveluksia tarjotaan tai suoritetaan muualla kuin liikehuoneistoissa, maksuluettelo tai muu selvitys maksujen määräytymisperusteista on esitettävä pyydettyä.

12 §

Kuluttajavirasto voi erityisestä syystä myöntää poikkeuksia tämän asetuksen säännöksistä palvelusten hinnan ilmoittamisessa.

Voimaantulo

13 §

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2000.

Tällä asetuksella kumotaan kulutushyödykkeen hinnan ilmoittamisesta markkinoinnissa 13 päivänä tammikuuta 1989 annettu asetus (9/1989).

Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 1999.